

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL:

ORADEA

Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telephon: 440

ZSIDÓ HETILAP

Főszerkesztő
WASSERSTROM SÁNDORFelelős szerkesztő
LEITNER ZOLTÁN

ELOFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön: Egész évre hitközségeknek és
állalatoknak 500 Lei, magánsóknak 200 Lei,
Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 120-80,
P 25-15. S. 30-20, Dinár 200-120.

Uj metódusok

Talán nem is vesszük eléggé észre, hogy az antiszemitaizmus az utóbbi időkben új metódusokat vesz fel. A régi handabandázó, üsd, ne sojnád antiszemitaizmust felváltotta a legtöbb európai országban a szisztematikus üldözési módszer. Amikor nem uccai harcokban, husángokkal „intézik el” a zsidóságot, hanem törvények és rendeletek, ki nem mutatható bárdjaival taglózzák le és paragrafusok kétértelműségével szorítanak béklyót munkálkodni akaró kezeikre.

Nem akarunk ezuttal részletesen kitérni minden egyes ország kormányhatalmánál megnyilvánuló ilyeszerű metódusokra. Több ízben rámutatunk már a lengyelországi zsidóság tragikus helyzetére. A német zsidóság viszont egyszerre jutott a kétféle antiszemitaizmus rettenő örlömalmába. Mindenhol és mindenütt a tervszerű és jól átgondolt zsidóellenesség mutatkozik meg, annak minden szomorú következményeivel és eredményeivel. A zsidóság alól mindenütt és minden vonalon a gazdasági létalapot igyekeznek kivenni. S hogy a világ „művelt része” ne vegyen észre semmit, a hangos és ennek dacára a zsidóságra nézne veszélytelenebb módszerről áttérnek, a hathatósabb gazdasági üldözésre. Kiszorítani mindenhol a zsidót. És ahol még megvetve tartja lábait, ott úgy vegzálni, úgy nyomorítani, ahogy csak lehet.

Izgalmas időköt élünk országunk határain belül is. Így nem akarjuk a zsidó kedélyeket sem izgatni. Még akkor sem, ha feljajdulásra Románia határain belül is épen e ég okunk van. A vasgárdisták felvonulását, egyenruha viseletét etiltja a kormány. Kifelé nincsen semmi, ami a kül-országok közvéleményét izgatná. („Műve t nyugat” lásd Németországot!). De lehet itt módszeresen, úgy intézni a törvények és rendeletek labirintusában tévelygő polgárság százezreit, hogy a hínárban feltétlenül elbukják sok ezernyi zsidó existencia. Meg is mondjuk nyitán miről van szó. Az új metódusról, mely a most megszavazandó új törvényekben fog legjobban mutatkozni. Olyan paragrafusok és olyan törvények állanak majd a hatóságok rendelkezésére, hogy abból a nap és az év bármely szakában a legtisztességesebb kereskedőt és iparost megfojthatják. És ez esetben még azt sem lehet szemükre hányni, hogy a — zsidót üldözik. Oh nem! Csak a kereskedőt, mert nem úgy intézte üzleti ügyeit, hogy ne csak esetleges jövedelmét fizesse le az államnak, illetőleg a jövedelmének megfelelő hányadát, hanem az egészet. Ugy és oly mértékben, hogy ne maradjon neki betevő falatja sem. És hiába hangzik el az illetékes parlamenterek szájából a jajkiáltás, hiába mozdul meg sok érdeklődő, a tervezetből törvény lesz és akkor újabb zsidó tízezrek vehetik kezükbe a vándorbotot.

Nem akarunk izgatni, de nem is tudunk elmenni szóltanul a megnyilvánulá-

sok mellett. Hiába mondják azt, hogy ezek az új törvények és adóinkvizíciók nem irányulnak semmiféle felekezetre, vagy társadalmi réteg ellen. A hang lehet a Jákóbé, de a kéz Ézsaué. És ez a kéz szörös, és nem kíván egyebet, minthogy a városi lakosság mindent keservesen kiizzadt és rettenő nehézségek árán meg-

keresett garasa, az államkasszába vándoroljon. Az államnak pénz kell, a paraszt fizetni nem akar, azért kell azokat agyonnyomorítani, akiknek hangja nem ér fel a miniszteri szobák párnázott ajtajáig.

Uj metódusok az antiszemitaizmus frontján. A metódus lehet új, de az áldozat mindig a zsidó marad.

Antiszemita tőkét kovácsol Colfescu ügyész a clujj szeszmonstreper tárgyalásán

Kolozsvár. Még az elmúlt hét szombatján kezdődtek el Clujon az ismert szeszpanama tárgyalásai. A természet zsufolásig töltötték meg Kolozsvár ismert jogászai, de a hallgatóság legnagyobb része a vasgárdistákból és antiszemita diákokból állott. Már a tárgyalás megkezdése előtt is forró volt a hangulat, azonban Colfescu ügyész vádbeszéde bombaként hatott mindenki számára. Olyan kijelentések hangzóttak el az ügyész ajkáról, amelyek normális körülmények között az alkotmány büntető paragrafusaiiba üt köznének. Colfescu ügyész, ugyanis egész vádbeszéde során nem arra helyezte a fősúlyt, hogy kimutassa a vádlottak bűnösségét, hanem a vádlottakon keresztül, akiknek legnagyobb rész e zsidó, az egész zsidó népet ültette a vádlottak padjára.

Atavisztikus bűnözőknek nevezte a zsidóságot, amely megmérgezi a keresztény társadalmat. Ezt a büncselekményt, mondotta az ügyész nem követhették el csak zsidók, mert hasonló helyzetben egy román ember visszariadt volna az adóeltulkolástól. Azt hisszük nem szükséges, hogy vitába bocsájközzünk ezen a ponton Colfescu ügyészrel, akiről az egyik védőügyvéd különben is kimutatta, hogy minden szava vásári trükk és önreklám, mert napokkal ezelőtt a diák-

ság között propagandát csinált a saját vádbeszéde érdekében. Nem bocsájközzhatunk vitába, mert ezzel magunk is neveltséges helyzetbe kerülnénk. Nem tartjuk ugyanis Colfescu ügyészt annyira naivnak, hogy ne tudna azokról a milliós és milliárdos panamákról, amelyek a román minisztériumokban történnek meg — ahol pedig még keresve sem lehet találni zsidót.

Jellemző azonban Colfescu mentalitására, hogy a maga részéről tul enyhének találja a fennálló törvényeket a tettesek büntetésére, természetesen csak azért mert atavisztikus bűnözőkről — zsidókról van szó.

Az ügyész vádbeszéde ugy jogászai körökben, mint Erdély zsidó társadalmában komoly feltűnést és felháborodást váltott ki, mert a román ügyészek padjáról ritkán hang ott el még ilyen elfogult és alaptalan támadás a zsidó nép ellen.

Mi magunk részéről nem tudjuk, hogy mennyire van részük a zsidó vádlottaknak a szeszpanamában. Nem ismerjük a kihágás idevonatkozó részleteit, de nem is érdekel bennünket. Ez teljesen a bíróság és igazságszolgáltatás dolga. Azonban tiltakoznunk kell az ellen, hogy egy panama kapcsán a vád antiszemita tőkét kovácsoljon az egész zsidóság ellen.

Lángokban Németország

Berlin. Alig két nap választ már el bennünket a német birodalmi választásoktól, de máris olyan lázban ég Németország, amely már közel jár az agóniához. Napról-napra nemcsak fizikai értelemben vett tüzek lángolnak fel az ország minden részében, hanem a lelkek mélyéről is gyilkos, vad lángok csapnak elő.

A március 5-iki választásoknál első sorban a világné etek összecsapásáról lesz szó, de az egész világ zsidósága is féltő aggodalommal tekint ennek kimenetelére. Mert a német zsidóság a pártok és világ-

nézetek eme harcában olyan malomkövek közzé szorult, amelyek közül újra egészségesen kikerülni csak a legoptimálisabb körülmények között lenne lehetséges. De hol vannak most ezek a körülmények? Sőtét pesszimizmus ül meg e napokban a német zsidóság hangulatát, de könnyen lehetséges, hogy éppen ezek a sőtét körülmények fogják elvezetni a német zsidó tömegeket az egységes zsidó gondolathoz, amely egyedül lesz képes kivezetni őket a kilátástalan jelenből, a reményteljesebb holnapba.

Az indiai parlament elítéli az adeni zavargásokat

Bombay. — Az elmúlt napokban foglalkozott az indiai parlament még a múlt év folyamán lefolyt adeni antiszemita zavargásokkal. Matcalfe angol kormányzó ismertette a zavargások lefolyását, és a törvényhozó-testület nevében a legélesebben elítéli azon rendbontó elemeket, akik zavargásokat okoznak az országban. Leszögezi, hogy a

rendbontók az ország más területeiről jöttek Adenben és így nehéz megállapítani, hogy kit terhel a kártérítés, mert a rendbontók a zavargások után újra visszatértek előző lakóhelyeikre. Nyugalomra inti a zsidó lakosságot, mert a kormány a jövőben még gondosabban fog őrködni a rend és nyugalom fölött.

NEW-YORK SZÁLLODA KÁVÉHAZ ÉS BÁR

Központi fűtés
Utazóknak árkedvezmény

MAROSVÁSÁRHELY

gelegleánsabb helyiségek

Max Nordau:

A zsidó kizsákmányolók

A napokban gyászünnepek keretében emlékezett meg a világ zsidósága Max Nordau halálának 10 éves évfordulójáról. Max Nordau 73 éves korában hunyt el Párisban és röviddel ezután tettemét Telavivba vitték ki. Egyike volt a politikai cionizmus megteremtőjének és ő volt a szerzője a „Baseli programnak”. Herzl legkiválóbb munkatársainak egyike volt Nordau, aki ékesszólásával mindenki csodálatba tudott ejteni. Alább közöljük Max Nordau egyik írását kivonatolva, amely 1899-ben jelent meg a párisi „Le Flambeau” folyóiratban, mert témakörénél fogva még ma is nagyon aktuális.

Az antiszemitizmus egyik alapvető dogmája, hogy minden zsidó ki sákmányoló. Hogy a zsidó parazita nép, amely mások a munkájából él. Olyan gyakran hangoztatják ez elveket, hogy még azok az „árjak” is, akiktől teljesen távol áll a zsidó gyűlölet, kezdenek hinni benne. Magyarazzák ugyan különböző formában, de hisznek benne. Történelmi és népi okokra hivatkoznak, de nem utasítják vissza a dogma alapvető tételeit.

Árja barátaink ezen mentegető magyarázatai kétségtelenül kedvesek. De köszönetünk mellett lemondunk róla. Mert lehetnek ezek az intenciók őszinték, de a valóságban igazolják az antiszemitizmus állításait és a tények legyőznek minden kommentárt. Nekünk is a tényeket kell tehát megragadnunk, ha igazolni akarjuk a valóság arculatának igazi kifejezéseit.

Néhány történelmi dokumentum.

A zsidóság történelmének kezdetén Egyiptomban élt. Mit csinált azonban itt? Rabszolga-munkát végzett. Piramisokat emelt, városokat épített és szöges ostorcsapásokat kapott érte jutalmul. Ime így kezdődött a zsidó „kizsákmányolók” történelme.

A középkorban? Ghetto. Sárgafolt. Máglya. Vagyonainak kisajátítása. És üldözés, üldözés, üldözés...

Manapság azonban ugyanígy állunk a gazdasági területen. A zsidók csak a legnagyobbnal tudnak elhelyezkedni és a munkatelteljesítményeikkel senki sincs megelégedve. Kevesebb fizetést kap, mint az árja és több szidást. A zsidó kereskedőknek és iparosoknak a legnagyobb nehézségekkel kell megküzdeni. Az árut olcsóbban kell adniok és drágábban beszerezni mint a keresztény kereskedőknek és iparosoknak. Mert különben nem tudnak boldogulni. Az intellektuális pályák zárva vannak előttük. Ahoz, hogy valamely zsidó író, vagy tudós az akadémia tagja legyen, legalább is geninek kell lennie, míg a többi nemzetek fiait vérszegény tehetséggel is elérik ugyanazt. Heine és Börne sohasem lettek volna a német Akadémia tagjai, ha ki nem keresztelkednek. Soroljuk talán tovább? Mondjuk el, hogy hol és hányszor ér bennünket gyilkos támadás? Főlöské. A mindennapok fényes dokumentumokat szolgáltatnak ehez. Az igazság az, hogy mi a zsidók a legjobban kizsákmányolt nép vagyunk. És

כשר ארמ' כשר
Clujon, az Astória szállodával szemben, a Metropol Kávéház melletti helyiségben

Mátyás Ignác vezetése alatt
Esküvőket és más ünnepi rendezvényt, valamint abbonálást házhoz szállítva is vállalok.

sohasem fogjuk megkapni munkánk valódi értékét az idegen országokban.

És ime, ezek a sorok is mennyire igazolják elnyomott és kizsákmányolt voltunkat. Más népek dicső győzelmekkel kérkednek. Mi elnyomottságunkkal vagyunk kénytelenek hivatkozni. Mert annyira el vagyunk nyomva, hogy még elnyomottságunkban is kizsákmányolóknak tartanak bennünket.

Izgalmas hitközségi választás Huszton

Ki legyen a Palesztinába távozó huszti rabbi utódja? — Teitelbaum Joel károlyi főrabbi híveinek győzelme. — Duschinszky főrabbi hívei megpeticionálták a választást.

Husztról jelentik. Az elmúlt vasárnap izgalmas választása volt a huszti orth. hitközségnek. Rendszeresen, máskor a választás nyugalmas atmoszférában szokott lefolyni, hogy kiket bizzanak meg a hitközség tagjai egy ciklusra a hitközség gazdasági irányításával. Ezúttal azonban a választásnak háttérben fontos szerepet játszott a huszti főrabbság további kérdése is.

Mint ismeretes az elmúlt évben Duschinszky huszti főrabbit a jeruzsálemi áskénáz kollel főrabbiának, Rav Cháim Sonnenfeld z. c. l. utódként választotta meg. Ezzel szemben a kollelnek egyik chaszidikusabb irányzata Teitelbaum, károlyi főrabbit szándékozott a jeruzsálemi kollel élére állítani. Ezért volt az, hogy a huszti rabbi eleinte vonakodott elfogadni a jeruzsálemi főrabbi tisztséget és a huszti hívei pedig minden áron a huszti főrabbságban akarták marasztalni.

Más oldalról a károlyi főrabbi huszti chaszidjai nem tudják megbocsájtani a huszti főrabbinak, hogy elfogadta a jeruzsálemi főrabbi állást és ezért külön imaházat létesítettek „Áczé-Cháim” név alatt, hogy a huszti rabbi most már távozzon el Jeruzsálemba, hogy ők megválaszthassák huszti főrabbinak Teitelbaum Joel károlyi főrabbit.

A két párt erős mérkőzése jegyében folyt le tehát a huszti hitközségi választás. Izgalmas erőfeszítések történtek mindkét részről és több mint a hitközség 90%-a adta le szavazatát. A szavazatok 75%-át a Teitelbaum főrabbi pártja kapta, de az elnöki állást ezideig még nem töltötték be, mivel úgy a Teitelbaum-chaszidok pártjának exponense Lázárovits, valamint a huszti rabbi híveinek jelöltje Eisikovits, nem kapták meg az alapszabály szerint kötelező abszolút többségét a leadott szavazatoknak és ezért rövidesen a két elnökjelölt között újabb választás lesz.

Az elnökválasztás kimenetele még bizonytalan, mivel a hitközség egy nagy csoportja azon van, hogy a választást meg kell semmisíteni és ezért a huszti rabbi hívei petíciót nyújtottak be, a közigazgatási hatósághoz.

A huszti hitközség tehát súlyos harcok előtt áll, amely beláthatatlan következményeket vonhat maga után és könnyen megtörténhetik, hogy a nagy múltú hitközségben szakadás fog beállani. Amidőn fájdalommal látjuk, hogy mindenütt miként szakítják szíjjel egészséges zsidó néptestünket, össze-szorított fogakkal vagyunk kénytelennek tűnni, hogy nem akad felelősségteljes fórum, amely zsidóságunk eme rákfenéje ellen megfelelő sullyal hallassa szavát.

A transjordániai sejkek ragaszkodnak a zsidó bevándorláshoz

A transjordániai mozgalmak, amelyekről föbbizben megemlékeztünk, új fordulópont-hoz jutottak. Jeruzsálemi távirat szerint a transjordániai befolyásos törzsfőnökök, akik mindannyian tagjai a transjordániai törvényhozásnak, azzal az érélyes kéréssel fordultak Wauchope palesztinai főkormányzóhoz és Abdullah emirhez, hogy korlátlanul engedjék meg nekik, hogy földjeiket nem transjordániai állampolgároknak is eladhassák. Kérelmükben rámutattak Transjordánia kritikus gazdasági helyzetére, amelynek folytán kénytelenek ezen az uton pénzt bevonn az országba. A súlyos helyzetet a sejkek álláspontja szerint csak az enyhítheti, ha minél több földet adnak el a zsidóknak. Közlésük szerint Transjordánia állatállományának 70%-a éhhalállal pusztul el mert a gazdák nem képesek takarmányról gondoskodni. — Az arab sajtó arról számol be, hogy a transjordániai vezető körök nagy tiltakozó gyűlésre készülnek a zsidók részére való földeladás megtiltása ellen. Azt is közlik, hogy a zsidók részére adott opciót meg fogják ujítani.

Transjordániai jelentés szerint Abdullah emir új politikai pártot alakított, amely hivatalos lesz Transjordánia új politikáját vezetni és amelynek jelszava: megnyitni Transjordánia kapuit a zsidók előtt, Transjordánia mai kritikus gazdasági helyzetének szanálására.

Jól informált politikai körök tudni vélik, hogy az angol hatóságok jószemmel nézik a transjordániai fejleményeket és egyenes érdeküknek tartják, hogy a zsidók Transjordániában földet vásároljanak, miután egy jól kolonizált Transjordánia kevésbé lesz kitéve a pusztai arabok befolyásának.

Veszélyben a palesztinai zsidó építés Ujra kísért a palesztinai parlament.

London. Megirtuk, hogy a palesztinai kormány az angol kormánnyal egyetértőleg megalakítja a palesztinai törvényhozó testületet, amely 16 mozlám, 8 zsidó és 6 keresztény tagból fog állani. Ez a törvényhozó testület szabja meg a jövőben Palesztina alkotmányát és politikai, valamint gazdasági irányát. A palesztinai parlamentnek ez a kísérelése azonban már előre nagy viharok előszelét hozta magával. A jelenleg Londonban tartózkodó Meir Dizzengoff, Tel-Aviv polgármestere is igen szkeptikusan nyilatkozott a palesztinai parlament tervéről, mert értesülése szerint a kormány már el is határozta, hogy a legközelebbi időkben meg is alakítja palesztinai parlamentet. A választások is rövidesen megindulnak, és ezzel előreláthatólag olyan belső harc veszi kezdetét, amely hosszú időre szomorú hírnöke lesz a palesztinai állapotoknak. — Az arab parlamenti többség ugyanis nem csekély mértékben veszélyezteti a palesztinai zsidó építés zavartalan menetét és a Balfour deklaráció teljes likvidálását is jelentheti. Bizonyos, hogy az arabok parlamenti többségükkel igyekezni fognak elgáncsolni a zsidó bevándorlást és e kezdeti eredményen keresztül, az önálló Arab-Palesztináért veszik majd fel a harcot. — Cionista zsidó körökben máris erős mozgalom indult a palesztinai parlament ellen.

E menorák
Z gyertyatartók,
Ü serlegek,
S evőeszközök,
T templomi kegy-
szerek,
bármily művészi kivitelben leg-
olcsóbb árban.

Gyártása és eladása:
„Tacamul”
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6

HETI GLOSSZÁK

A német választások előestéjén

Mint ismeretes, Hitler uralomra kerülése után feloszlatta a birodalmi gyűlést és kiírta az új választásokat. A birodalmi választások vasárnap fognak lefolyni és előreláthatólag vér festi ez alkalommal is a vörösré az uccák porát. Hitler választ... És ez újabb megpróbáltatásokat jelent a német zsidóság számára. Hitler, az újkor „Hámánja” alkotmányos formában is megakarja vetni a lábát a német birodalomban és karmai már előre is izzó kapocsként szorulnak a zsidóság nyaka köré. — Egy német zsidó lap cikkirója érdekes párhuzamot von a választások kapcsán Hitler és Hámán, az egykori perzsa király birodalmi kancellárja között. Hámán is — írja a cikkiró — Adar havában csikart ki a királytól olyan rendeletet, amely a zsidóság életére tört. És ime Hitler is az Adar havát választotta kancellári minőségének megerősítésére. Adar havában halt meg a zsidóság nagy vezére és prófétája, Mózes és Hámán azt gondolta, hogy ebben a hónapban halálos csapást mérhet Mózes népére is. Azonban Hámán is megfeledkezett arról, hogy ez a hó nemcsak Mózes halálának, de születésének a hava is.

Március ötödikén valóban élet-halál kérdésekről lesz szó. Kétféle Németország áll e napon egymással szemben. A Hitler Németországa és az a Németország, amely egységes abban, hogy meg kell semmisíteni ennek az örült mázolósegédnek az uralmát. Meg kell semmisíteni, mert különben olyan mélységek felé vezetni nemcsak a német zsidóságot, de az egész birodalmat, amely örökre elnyelheti Németország szebb jövőjének virradatát...

Jó üzlet a fanatizmus

Emir Abdullah, Transjordánia fejedelme, amint az összes zsidó lapok megírták, megnyitja kapuit a zsidó földvásárlás előtt. Ez óriási lármát idézett elő. Főképpen a világsajtó irt „szines cikkeket” arról, hogy a „Közkelet lángokban áll és az arab népek háborog.”

Miért háborog? Oh, ennek igen egyszerű materiális alapja van. Egyszerű, mint a kétszerkettő. Mert ha Transjordániában olesón lehet földhöz jutni, akkor ugyebár természetes, hogy a palesztinai földárak esnek. Az arab földbirtokosok az esti ősz-

szjeveteleken dörögnek az „árulás” ellen. A mosékbán és kávémérésekben tüzes agitáció folyik. Szent háborút hirdelnek és aztán aludni térnek. Másnap reggel pedig felajánlják igen magas áron, hogy ugy mondjuk — hazafias áron a földeket eladásra. — a zsidó telekspekulánsoknak. Mert Palesztina kicsiny és a tolongás nagy. És mert „arab testvéreik” a Jordán tulsó partján is élni akarnak és egy kis zsidó pénzhez jutni, azért Mohamed szent kardját élesre kell fenni. Mert Emir Abdullah áruló... és az arab néplelek háborog...

Erre jönnek aztán a „szines” riportok. Melyek ígnyen szólnak: a barna arcokból veszedelmesen csillog elő a szemek fehérje... kardok és mordályok emelkednek a levegőbe, a burnuszok libegnek. A tüzes mének toporzékolnak. Harci ima és fegyverzaj összevegyül a sivatag homokfelhőivel... Borzalmasan szép látvány. Az európai olvasó hátán kellemes bizsergés fut át. És e lünderkép keleti izgalmas mese mögött egys érű és józan telekspekuláció van. Nem szabad lenyomni a tulmagas palesztinai földárakat. Ennyi az egész.

Kitértek tragédiája Németországban

Berlinben meghalt egy ismert bankár. „Bankzsidó”, ahogy Karl Fürstenberget nevezték. Ez a bankár évtizedek óta az összes antiszemita viccepekben, mint a zsidó uzorás mintaképe volt beállítva. A hecc beszédekben a „szemtelen és piszkos zsidó tőke” látható szimboluma volt. Amellett nem mult el egyetlen Fürstenberg jubileum, Fürstenberg születésnap, hogy a zsidó illetőleg izraelita lapok ne irtak volna róla ragyogó dicsőimuszokat. Most meghalt Fürstenberg és kitűnt, hogy már régen kilépett a zsidóság kötelékéből. Egyik legnagyobb német zsidó lap, elégikus hangon írja: Meghalt 83 esztendő korában Karl Fürstenberg, a berlini kereskedelmi társulat elnöke. Kétségtelen, hogy kiváló egyéniség volt az elhunyt, de miért e görögülz a zsidó sajtóban? Amikor már jórőgen oltagyta a zsidóságot. A közvéleményben mint zsidó reprezentáns élt. Akinek minden mozdulatát és valamennyi ténykedését, mint zsidót könyvelték el a köztudatban.

Általában furcsa dolog, hogy szerle a világon a tudomány, közgazdaság és művészet zsidó művelőit, akik régen elhagyták őseik vallását, mint zsidókat ünneplik a zsidók és a zsidó sajtó. Nem ellensúlyozza a szenvedést és kárt, amit kitérésükkel okoz-

tak, az a furcsa álláspont, amelyet ezek a zsidóságtól eltávolodottak oly sokszor hangsúlyoznak. Azt tudniillik, hogy ők még zsidósan éreznek és gondolkoznak. Hiszen ez ugyanis megvan, mégha ők nem is akarnák. De a zsidóságot elhagyták.

Erdélyi viszonylatban a kitéréseknek semmi jelentősége nincs. Mert itt hála az Urnak, nem igen fordul elő. Ellentétben a nyugati zsidósággal, ahol naponta fordulnak elő meglepetésszerű kitérések. Kezdődik ez már Budapesten és folytatódik Bécsen át, Berlin, Páris, London... A zsidóság nem sokat veszít ezekkel... régi dolog... hulljon a férgese... ezek a beteges megnyilvánulások a zsidó néptelenben... Hiszen ők, a kitértek sem nyernek vele semmit. Mert a keresztény társaság nem fogadja be őket, ezért kénytelenek visszatérni a zsidó társaságba, ahol leereszkedően jelenti ki, hogy még zsidónak érzik magukat.

Aktuális ezt elmondani ez alkalomból, hogy Karl Fürstenberg meghalt, akiről halála után derült ki, hogy már régen nem volt zsidó.

Keresztényhitű izraeliták

Bármennyire is csodálkozol kedves olvasó, ilyenek is vannak. Nemis új keletű már, de hogy mégis irunk róla, annak az ad aktuálitást, hogy utóbbi hónapokban, — amint Pozsonyból jelentik — ott is megkezdődött az agitáció. A székhely természetesen Budapesten van, mintahogy ilyen bornirt szörny-szülőltnek csak a csuszó mászó asszimiláns magyar izraeliták adhatnak életet. Hogy mi a célja? Igen egyszerű. Levetni mident, ami a számítákra emlékeztet, mindent amit lehet. Ravaszul, aljasul, becstelenül. Zsidónak is maradni, kereszténynek is lenni. Ezt is, azt is. Csak nem kikeresztelkedni, mert az „gerinctelen”. Hiszen ha kikeresztelkednének, semmit sem vesztené velük a zsidóság. Sőt. De azzal, hogy továbbra is zsidóknak nevezik magukat, beszennyezik, foltot hagynak az öntudatos magyar zsidóság történetén.

A keresztényhitű zsidók már könyvet is adtak ki, új bibliát, amelyben programot adnak. Hogy mi ez a program? Halandza Szélhámosság. Egymasmellé rakott mondatok, amelyiknek nincs összefüggése és logikája. Sok szót nem érdemel.

Az újabb pozsonyi terjeszkedési kísérletük minden bizonnyal a megérdemelt undort fogja az öntudatos pozsonyi zsidóságból kiváltani.

Egy védőbeszéd

J. L. Perez

Az ügyész vádbeszéde kegyetlenül végigharsogott a komor teremben. Elhangzása után is remegtek még az ablakok az odaverődő hanghullámoktól. — Páratlan, megkövesedett kegyetlenség kell ahhoz, — mondta megbotránkozva, hogy valaki egyetlen leányát meggyilkolja, egy fiatalos, ártatlan fellobbanásért...

Utána a védő beszélt. Kegyelmet, könyörületet kért a gyilkos számára, de alig hallgatták meg beszédét.

A karzat suttogva mondta ki előre a halálos ítéletét. A bírák is úgy néztek a védőre, mintha azt kérdeznék tőle: hogyan, te még mindig itt vagy!?

Be is fejezte gyorsan a beszédét. A bírák mozgolódni kezdtek a székekben és az elnökök az utolsó kérdést intézte a vádlotthoz:

— Tud-e valamit a védelmére felhozni?

A vádlott az egész tárgyalás folyamán érzéketlenül ült a padján s nem is felelt a hozzáintézelt kérdésekre, azt hitték, most sem szól, de tévedtek. Ülveges szeméit az elnökre szegte és tompán szól:

— Én nem öltem meg egyetlen leányomat!

— Hiszen szemtanuk állítják, hogy megölted, — csodálkozott az elnök.

— Bíró urak, nekem két leányom volt!

— Hogy-hogy! Hiszen az egész város tudja, hogy csak egy volt!

— Igaz, bíró urak, nekem csak egy leányom született. Tizenhat évig magam is azt hittem, hogy csak egy leányom van, de aztán láttam, hogy van még egy másik... Hogy került az egyszerre a házamba, igazán nem értem. Egy éve ülök a börtönben, szüntelenül azon gondolkozik, de nem tudom, honnan jött ide? És mégis igaz, hogy hirtelen megjelent a szemem előtt a második leányom... Ugy hasonlított a kettő egymáshoz, mint az ikrek s mégis végtelenül különböző két lélek lakozott a két egyforma testben...

Az egyik, az első — mennybeli angyal; a másik, oh, az a másik alvilági szörnyeteg volt. Az egyik szelid galamb, a másik karmoló vércse. És én — a másikat öltem meg!...

Ki mondhatja, hogy én egyetlen leányomat öltem meg, mikor nekem két leányom volt és az első — él! Miért horgasztjátok le a fejeteket, mit bujjátok az aktákat, ott akarjátok megtalálni az igazságot? Nézzetek egyenesen ide, hisz itt áll az én leányom mellettem! Hát bírnek én nélküle a lábamon állani? Hiszen órá támaszkodom, különben már rég összeestem volna, olyan gyenge vagyok!

Nézzétek csak bársonyos, sima fejcsékjét, nyugodt, szeretetet sugárzó galambszemét!

Hogy is mondhatjátok, hogy én megöltem őt? Hiszen Kain, a testvérgyilkosok őse, nem merné megérinteni ezt a földre szállt angyalt s ti azt mondjátok, hogy én,

az apa, kinek ő egyetlen boldogsága, élete én öltem volna meg?!

Tekintsetek erre a leányra! Ennek a szivébe döftem én kést? Hiszen még tüszurás sem érte őt soha és egyetlen vércseppet sem vesített, mert úgy vigyáztam rá, mint a szemem fényére.

Korán elhunyt ifju feleségem képmása volt ő, rombadólt boldogságom egyetlen emléke. Egyedül maradtam, foszlányokra szakadt a lelkem, csak ő volt az egyetlen selyemszál, mely az élethez kötött.

Ha felkelt reggel s homlokon csókol, boldog öröm futott keresztül öreg csontjaimon. Olyan volt a hangja, mint az ezüst csengettyű pengése, a lelkem kacagott, ha fülemet érintette. És a szeméből angyali béke sugározta és töltötte be magános hajlékunkat.

Mikor lázba esett s szeméi lecsukódtak, örök éjszaka borult a lelkemre. Ugy rémlett, hogy a pokol angyalai labdázna velem, hányak vetnek lángból hóba, hóból lángba.

Meredt szemekkel bámultam a beteg ágyára és nem láttam őt. De Isten segített! Az én madaram újra csicseregni kezdett, ismét visszaköltözött a régi fény s házunk édenkertté változott.

De észrevétlenül belopódzott — a kígyó. Régi ellenségem, egy vén bűnös tolakodott be szentélyembe. Ugy nézett a leányomra, mint az undok héja s az szárnyaszegett galambként húzódott tőle. Gyil-

Bőjt az orosz zsidóságért

Palesztinában összegyűlt 200 rabbi Kook főrabbi elnökleite alatt és kétnapos anácskozás alapján elhatározták, hogy f. évi március 27-ikére, amely nap „Jomkipur Katan” általános bőjtöt rendelnek el a vallásos zsidók részére. Bőjtöt rendelni el a 20. században! Valami szörnyű tragédia lehet készülében, vagy lezajlóban, ha ilyen szinte azt mondhatnók őskori eszközökhöz nyulnak. És valóban úgy van. Rémes tragédiáról van szó. A zsidó vallás tragédiájáról Oroszországban. Jobban mondva a vallásos zsidók egyéni tragédiájáról, mely borzalmaiban és méreteiben a szovjetek alatt felülmúlja a cári uralomét. Pusztán csak azzal, hogy nincs menekvés. A cári borzalmak elől milliós tömegek tudtak Amerikába vándorolni, a mostaniak elől senki sehová.

Szívetfacsaró részleteket beszéltek el a jelen voltak arról a nyomorról, melybe éppen a vallásos zsidó elemet döntötték a szovjetek. Az orosz városok zsidó lakossága a szószoros értelemben éhen pusztul, mint deklarált elem. A bőjtnapot világszerte megnyilvánuló tiltakozásnak tekintik és ezen a napon minden zsinagógában istentisztelet lesznek, hogy a szószékről hirdessék a zsidóság elégedetlenségét a vallásüldözések miatt. Az európai kormányokat és a népszövetséget pedig megfelelő formában akarják felvilágosítani az orosz pokol borzalmairól. Több mint 500 éven át ömlött patkokban a vér, amíg a vallási fanatizmusnak gátat vetettek. És most újra áll a harc. A vallástalan fanatizmusért. Valami paradox dolog az, hogy vallásháboru legyen azok részéről, akik tudni se akarnak a vallásról. És elfogultságukban feláldozzák a legszentebb emberit, az egyéni szabadságot.

És mi gyenge zsidók, sajnos, nem tudunk mást tenni most se, mint bőjtrel tiltakozni.

Szövet különlegességeink elismerten a legjobbak legolcsóbbak !!

Szolid kiszolgálás!

Engross
Endetail

Havas & Grünfeld

posztó és bélésárak
gyári lerakata

ORADEA,

Str. Avram Iancu (Kossuth-utca 8.)

„POMPADOUR” áruház CLUJ, Regele Ferdinand No. 21.

Kész női ruha és kabát különlegességek állandó nagy raktára.
Olcsó és jó kiszolgálás.

Bojkott a német antiszemita gyógyszertárak ellen

Tudott dolog, hogy az „I. G. Farben” Németországban egyike a legnagyobb német koncerneknek. Azt is tudják ma már szerte a világon, hogy ez a hatalmas koncern egyik legnagyobb finanszírozója a nemzeti szocialista pártnak. E miatt legutóbb Csehszlovákiában igen érdekes események játszódtak le. A cseh gyógyszeriparban régebbi idő óta mozgalom indult meg, hogy a német gyógyszerek behozatalát lehetőleg elkerüljék. Főképpen aspirinról, pyramidonról és salvarsanról van szó. E mozgalom eredménye lett aztán, hogy eme cikkekre kért behozatali engedélyeket a minisztérium elutasította és ezáltal lehetetlenné vált azok behozatala a köztársaság területére. Ez a mozgalom és annak eddigi eredménye főképpen az I. G. Farben ellen irányul, mert ez gyártja ezeket a bojkottált gyógyszereket. A gyár nagyon jól megfizeteli ezeket a gyártmányokat és érdekükben hatalmas propaganda kampányt folytat.

A csehországi bojkottnak két kiindulópontja van. Az egyik: hogy maga a cseh kormány igyekszik függetleníteni magát és odahat, hogy ezeket a cikkeket benn az országban gyártsák. A másik momentum azonban sokkal érdekesebb és bennünket főképpen ez érdekel: Az I. G. Farben erősen jobboldali kezében van. S ez a jobboldal adja ma az antiszemita irányt a német politikának. A csehszlovákiai zsidó orvosok erőteljes akciót kezdtek az I. G. gyártmányok ellen. Minden igyekezetük oda irányul, hogy pótolják az eddig tőlük vett gyártmányokat. Részben belföldi, részben pedig francia és svájci gyárak gyártmányai-

val. Ezek a gyártmányok jóval olcsóbbak is, mint a németeké és így közvetve nemzetgazdasági érdekeket is szolgálnak a zsidó orvosok.

A csehszlovákiai orvosok eme mozgalma nagyon nyugtalanítja az I. G. Farben vezetését és a „Deutsche Aertze Zeitung”-ban a német orvosokat felhívják, hogy ne küldjenek betegeket a cseh fürdőhelyekre, mert hiszen gyógyulásukhoz nem áll rendelkezésre német gyógyszer.

Ajánlatos volna, ha az erdélyi és általában a romániai orvosok is megkezdnék a bojkott-kampányt a német antiszemita gyógyszergyárak ellen. Be kellene szerezni azon német gyárak címeit, amelyek erősen Hitler pártiak. Mert bizonyos, hogy az I. G. Farben gyáron kívül még sok hasonló gyár működik Németországban. A romániai zsidó orvosoknak is csatlakozni kellene a csehszlovákiai kollegák mozgalomához és odahatni, hogy ne támogassa zsidó pénzzel azt a vállalatot, amely oly politikai mozgalom mögött áll, amely a 600.000 németországi zsidó existenciáját akarja tönkretenni és mindent elkövet, hogy ezt a nagy zsidóságot anyagilag tönkretegyje, sőt életét is veszélyeztesse.

Meg kell szervezni az erdélyi bojkottot és úgy hisszük, ehhez minden józanul és zsidóul érző orvos és gyógyszerész szívesen odaadja befolyását, hogy az I. G. Farben és a többi antiszemita vállalat is megérezze a világ zsidóságának érthető és természetes szolidaritását.

kos mosollyal az ajkán s ragadozó fényel a szemében sziszegett a fülembe, förtelmes dolgokat mondott! Erőtlenül hanyatlottam a székre s magam elé hívtam egyetlen leányomat.

— Gyermekem, igaz az, amit ez az ember itt mond? — kérdeztem.

Kinos csend volt néhány percig. Keresstem szememmel a leányomat, de minden idegem megbénult s nem láttam őt, bár előttem állott.

— Igaz, — hallatszott egyszerre egy tompa hang. — Kegyetlenül felordítottam:

— Te mondtad azt?

— Igaz, én szeretem a tisztet, nem tudok nélküle élni.

— Csakhogy ő báró Lionew és nem vesz feleségül zsidó leányt, — kacagott félelmetesen a vén Sátán.

— Akkor cselédjé leszek, vagy — áttérek.

Ekkor összeszedtem minden erőmet, ólmos pilláimat kinyitottam és tekintetem a beszélő leányra esett. És most, csodák csodája azt vettem észre, hogy az nem az én egyetlen leányom, hanem egy másik. Szemei nem szende csillagok, vad tűz lobog bennük. Haja nem omlik le selyemhullámként a nyakára; szálai csillognak, rángatóznak, mint a kígyók. Homloka nem az ártatlanság sima márványlapja; zilált, kemény ráncaira a makacsság, a bűn Káinbelyege van rásütve. A hangja sem ezüst

csengettyü, hanem az uccai leány rekedt rikácsolása.

— Ez nem az én leányom. — Hol az én leányom? — lihegtem erőtlenül.

Akkor villant át agyamban, hogy nekem két leányom van. Az egyik — ártatlan galamb, a másik — kegyetlen vércse.

Akkor villant át az agyamban, hogy míg ez pokoli lehellelével telíti meg házam levegőjét, addig annak a tisztának, a szentnek nem lehet itt helye.

És akkor villant át agyamban egy félelmetes, véres gondolat: a gyilkosság gondolata.

Ez a borzalmas gondolat, minden erőlködésem ellenére, villámgyorsan erőt vett rajtam és egy pillanat alatt keresztül futott minden idegszálamon, minden csepp véremet megmérgezte, forrongásba hozta. És megragadtam a kést és a szívébe döftem.

A kinos gondolat eltűnt, magamhoz tértem, régi erőm visszatért, szemeim megnyitkák és ismét világosan láttam. Ott feregett a nyomorult a padlón . . . fekete vérpatak omlott a szívéből; . . . megrémültem, ájulás környékezett . . .

De akkor megjelent az én igazi egyetlen leányom . . . Mint védőangyal állt meg előttem, a könyörület és hála könnyei csillogtak a szemében . . . igen, hálát rebegett nekem, mert megmentettem ikertesivérétől, a pokoli szörnyetegétől.

Azóla nem hagyott magamra a jósa-

gos lélek . . . Poroszlók jöttek, összekötöztek és ő mellettem maradt. A kegyetlenek ültettek-verték, ő kivette belőle a maga részét. Felkisért börtönömbbe, sőtél, hosszú éjszakákon át becézett, vigasztalt. Könyörögtem neki, kértem, hagyjon el egy-két napra, menjen a levegőre, hadd lássa a napfényt, a kék eget. De hiába, ő percre sem mozdult el mellőlem és bírám elé is elkisért . . .

Ime itt van előttem!

Láttatok-e már valaha ilyen ártatlan, ilyen bájos gyermeket?!

Azon ne csodálkozzatok, hogy nem szól, a zsidó leány szemérmes, nem beszél idegen férfi hallatára, csak a férje hallja majd az ő édes hangját . . . választottam is már neki egy szép ifjút, szelid ifjút.

Bíró urak ne vétkezzetek, ne mondjátok, hogy én megöltem leányomat. Mert nekem két leányom volt, én csak a bűnöst öltem meg, az ártatlanhoz nem nyultam, ime itt áll előttemek . . .! Ne küldjétek engem Szibériába, folytó olombányákba, mert az én egyetlenem velem jön oda és félek, hogy megbetegszik, meghal. Óh bíró urak, ha én bűnös vagyok, miért szenvedjen ez az ártatlan gyermek? Hát a másik leányomért akarjátok meggyilkolni az én egyetlenemet? Egy démonért — egy angyalt?

A bírák borzalommal néztek egymásra . . . Hát ki tud itt itélni, Istenem?!

Fordította: Bolgár Mózes.

HIREK

a „Népünk” cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5693

Péntek: Adar 5. március 3.

Szombat: Adar 6. március 4.

Heti szidra: תרומה

Heti háflóra: וה' נתן

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 5.55

gyertyagyújtás 6.05

Istentisztelet kezdete 6.10

Szombat befejezése 7.05

Csüörtök, március 9-én תענית אסתר
(Eszter böjt)

— FELHIVJUK ELŐFIZETŐINKET, különösen azokat, kiket inkasszánsainknak nem áll módjukban felkeresni, hogy hátralékos előfizetési díjaikat számunkra haladéktalanul beküldeni sziveskedjenek. Kérjük olvasóinkat, hogy nehéz munkánkban támogassanak bennünket, hogy lapunkat akadálytalanul küldhessük a jövőben is címükre. A „NÉPÜNK” kiadóhivatala.

Chaluc imája

Itt állok az Emek földjén a pirkadó hajnalban. Az égbolt biborfényű kárpítja közölt mind szélesebbre tárul az élet nyílása. A menny és föld ez átjáró nyílásán át most kezd az élet adó nap sugárkévéjét önteni. A haragoszöld vetésen mint milliárd gyémánt fehér ragyogóan csillog a hajnali harmat. Mintha távolról a szférák zenéje csilingelne lágyan, édesen és mégis hatalmasan, szivbemarkolóan. Vagy talán Őseim visszazálló zsolozsmái zsonganak lelkemben? Most tudom, hogy vagy, érezlek, Te hatalmas Nagy Isten! Látlak a parányi ezüstös harmatban, a végtelen tenger morajló habjaiban, a hajnali nap-sugárban, az életadó hullámozó, ringó vetésben, az égbenyuló sziklákon. Hallgatlak a szférák zenéjében, a mennydörgés dübörgő csattogásában. Érzem végtelen hatalmat, örökkön tartó, jóságodat! Hiszek benned! Imádlak munkám verejtékével, népem martíromságával, a Tan eszméiből sugárzó hallhatatlan szeretettel. Érezlek, látlak, hiszlek, imádlak, szeretlek — csak meg nem értelek Te hatalmas, bölcs, Nagy Isten! Gyujts világot fejemben!

Egy új nap munkája előtt állok. Amíg a végtelen ég milliárd csillagai be nem borítják a horizontot, kasza, kapa, kalapács meg nem áll a kezemben. Verejtékben fürödve, fáradságtól reszkető tagokkal vetem magam este fekvőhelyemre. Mélységes álomba ringatozva is a Te nevedet suttojják ajkaim! Dolgozom, küzdök, nem önmagamért, népemért, az egész emberiségért!

Az én munkám nemcsak a mindennapi kenyér gondját üzi, az én munkám honalapítás. Az én két kezem egy új világ még ködlő távolába mutatnak! Az én honalapításom eszköze nem öldöklő, romboló fegyver, hanem kasza, kapa, kalapács, a verejtékes munka eszközei és jelképei. Az én honalapításom nemcsak nekem, nekünk, hanem az egész győtrődő, raboskodó, jajgató emberiségnek szerez latifundiumokat. Az én munkám a testvériség, egyenlőség és az igazi civilizáció alapkőeit rakja le. Az én munkám fény az éjszakában, lobogó szerelet a duló harcokban, igazság a jogtalanság lömegében. Az én munkám a felvilágosultság, a tudomány és művészet! Az én munkám a Te mindent átfogó nagy szeretetedből meríti az erőt, s kapja az irányt, a célt.

Miért, miért, hogy nem fogadnak el, miért, miért, hogy nem értenek meg még sem?! Miért löki el az éhes a kövér falokat?! Miért nem fut a rabszolga a felkinált szabadságba?! Miért rázza tovább

is kéjelegve rabbillincseit, megtagadva vélem minden közösséget?

Itt állok az Emek földjén a pirkadó hajnalban! Egyik kezemben a „Könyv”, a kultura, a felvilágosodás, a tudomány, művészet a szeretet könyve, másik kezemben a munka eszközei, a kasza, a kapa, a kalapács. Egyik kezemmel dolgozom, a másikkal terjesztem a lelki fényt. Mégis, én vagyok e föld legutolsó embere! Az eszméken nyargaló, realitás nélküli örült. A mindenkittől üldözött, megvetett senki, a hazátlan bitang!

És, e senkinek, e megvetett utolsó bolondnak, itt a pirkadó ezüstharmatos hajnalban hallgasd meg imáját Nagy Isten! Adj áldást a kezem munkájára! Nyisd fel az elmék bezárt ajtait, hogy terjeszteni tudjam közöttük a fényt. Szüntesd meg a romboló, pusztító szándékot, az öldöklő jegyvereket! Legyen vége a rombolásnak. Kezdődjön a munka, az építés, a vetés és aratás. Legyen béke és szeretet e földön! Amen!

(Tg. Mureş)

Dr. Czitrom Lázár

— Terjesszéték és szereztek előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a »Népünk«-nek. A »Népünk«-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.

— **Hillieristák a zsidókorház védelmét kérik.** A hillieristáknak megvan az a jó szokásuk, hogy ha az utcai tüntetések során megsebesülnek, védelméért a zsidó kórházba mennek és ott löföztetik be a sebeiket. Legutóbbi vasárnapon Berlin egyik utcáján verességet szenvedett egy hillierista csapat. A halóság rendelete folytán a lakóházak mind zárva voltak. Az egyetlen nyitott épület ahova menekülhettek, a zsidó kórház volt. Itt udvariasan engedélyt kértek arra, hogy a telefonfülkét használhassák és parancsnokságukat innen értesíthessék. Sikerült is erősítést kapniok, melynek fedezete alatt elávozhaltak. A jelentések szerint a hillieristák is nagyon udvariasak voltak és az ápoló nőket „kedves nővér” megszólítással illették, holott az utcai indulókban a zsidó nőket Rülkéknek és Rebekáknek széklik szólítani...

— **A kiháló és fejlődő zsidóság életéből.** A bécsi zsidó anyakönyvhiatal a napokban tette közzé a következő statisztikát az elmúlt év zsidó életéről, amely élénk fényt vet a bécsi zsidóság állandó hanyatlásáról: Az elmúlt évben (1932) 976 zsidó születés volt Bécsben, szemben a 2641 halálzással és 805 kiléréssel. 290-en azonban, akik az elmúlt évek során elhagyták zsidó hitüket, újra visszatértek a zsidósághoz. Egy év alatt tehát a 2180 zsidó élettel lett kevesebb Bécsben, ami eklatánsan bizonyítja a bécsi zsidóság állandó hanyatlását, minthogy hosszú évek óta ismétlődik és fokozódik a statisztikának ez a megdöbbentő lefelémenő irányzata. Ugyanekkor Tel-Avivból is statisztikát közölt a zsidó sajtó. Ezek a számoszlopok azonban igen nagyon eltérnek a bécsi eredményektől. Ebben a szintiszta zsidó városban, amelynek mindössze 45.000 lakosa van, aktív maradt a születések tekintetében az elhalálásokkal szemben. 1991 születés mellett az elhalálások száma nem haladta túl a 634-et. Mialatt tehát Bécsben a elhalálások száma háromszor akkora, mint a születéseké, addig Tel-Avivban az születések száma háromszor annyi, mint Bécsben. A nagy európai városban minden ezer lélekre alig 5 zsidó születés esik, míg Tel-Avivban tíz szer ennyire rugnak a születési arányszámok, ugyanis itt 48 zsidó születés esik évenként minden ezer emberre.

Legizlésebb ridikülök már 150 leitől. — Mindenféle bórdiszmuárut nagyon olcsón

HARTMANNÁL
lehet venni
Regele Ferdinand No. 1.

Fehér fogakat
csakis
PEBECO
fogpaszta
biztosít.

— **Öttagu elnökség a német zsidóság élén.** A borzasztó politikai nyomás, mely a német zsidókra nehezedik, összekovácsolta különböző szervezetekben élő zsidókat. Február 12-én Poroszország, Bajorország, Szászország és Baden zsidó szervezetei egyesültek, öttagu vezetőséget választottak, mely a külvilággal és a kormányzattal szemben az egyetemes zsidóságot képviseli.

— **A berlini zsidó poloskák.** A német kancellár hivatalos lapja, a Völkischer Beobachter legutolsó számában a berlini zsidókat poloskának nevezi, kiket „mielőbb ki kell füstölni a fővárosból”. Egyúttal hivatalos helyről megállapította a kormány, hogy a német zsidóság ügyeit most már Hillernek gyökeresen „el kell intézni”.

— **Sokolow látogatása Mussolininél.** Róma. Benito Mussolini olasz miniszterelnök az elmúlt héten kihallgatáson fogadta az Olaszországon utazó Nahum Sokolowot a Jewish Agency elnökét. Mussolini mintegy fél órán keresztül folytatott élénk beszélgetést Sokolow-val a cionizmus és a palesztinai építés kérdéseiről. Mussolini feszült figyelemmel hallgatta Sokolow információit, majd köszönetet mondott neki látogatásáért.

— **Eskü.** Abból az alkalomból, hogy Hitler megesküdött az alkotmányra, a német zsidó lapok leszögezik az 1919 augusztus 14 ki rendeletét, mely szerint a köztisztviselőknek hűséget kell esküdni az alkotmányra, engedelmisséget kell esküdni a törvénynek és azokat be kell tartani. Az alkotmány 10. §-a azonban kimondja hogy minden német ember egyforma a törvények előtt. A 128 §-a szerint megszüntetnek minden olyan kivételes intézkedést, amely bárki előtt elzár bármilyen hivatalt. A 155 §-a a felekezeti és lelkiismereti szabadságot, szabad vallásgyakorlatot hirdeti és minden vallás részére állami védelmet nyújt.

Erre esküdött meg Hitler Adolf.

FERRUM

VASÜZLET átköltözött

február elsején a KUGLER & ANDRÉNYI-palotába,
Oradea, Piața Mihai Viteazul 4/a

Átköltözés folytán visszamaradt áruinkat **olcsón** kiárusítjuk.

„FERRUM”
Vaskereskedelmi R. T.

Telefon: 9-73

Gyári lerakatok!

„Engbbert” autógummi gyári lerakata

Szombaton zárva!

— **Vértelen pogrom.** Az Angriff című berlini lap, Hitler kancellársága folytán, most kormánylapá lépett elő. A lap január 27-ki vezércikke ezt a címet viselte: „A zsidók a mi szerencsétlenségünk!” Kifejti a cikk, hogy a zsidó leudális klubok tagjai uralkodnak a szerkesztőségekben, a filmekben, a színházban, ők dirigálnak a bankokban, a politikában, a pártokban. Ők lapátolják a pénzt áruházakban, az iparban ők az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok, az ő kezükön megy át a kereskedelem. Ők érzékelik be magukat a termelő és fogyasztó közzé, csak éppen produktív munkát nem végeznek. Zsidónak lenni annyit tesz, mint jellemtelenség lenni — írja a hitlerista lap — elvtelenség, éldősdinek és gátlásoktól mentes kalmárnak... A cikknek a tendenciája az, hogy úgy nevezelt, vértelen pogromot hirdeti. Azt hirdeti, hogy a zsidóságot vérontások és atrocitások nélkül kell mindenünnen kiszorítani. Ezzel megszünik annak a lehetősége is, hogy „kegyetlenkedésekkel” kiállsák tele a világot. „És ez az óra már nincsen messze” — fejezi be cikkét a lap... Három nappal később Hitler kormánya jutott.

— **A földmívelésügyi minisztérium forgalmi adót akar kíróni a husvéti rituális pászkára.** Bukarest. Az új forgalmi adótörvény c) pontja értelmében a hitközségek kötelesek lennének minden általuk gyártott pászka kg.-ja után két és fél százalék forgalmi adót fizetni. Az erdélyi orth. Központi Iroda tiltakozására remélhető, hogy a kultuszminisztérium javasolni fogja a törvény idevonatkozó módosítását és a rituális cikkek, amelyek nagyrészt ingyenes elosztásuk folytán, jólékonysági missziót is teljesítenek és így semmi körülmények között luxus cikknek nem minősíthetők, mentesítve lesznek a forgalmi adó alól.

— **Zsidó művészeti muzeum Tel-Avivban.** Tel-Aviv. Mint értesültünk Meir Dzenzoff polgármester utja a zsidó művészeti muzeum érdekében igen jelentős eredménnyel járt. Az utóbbi időben ugyanis számos értékes küldemény jutott be Londonból és Párisból. Ezek között van Leon Bakst, Jaques Epstein, Josef Israel és Kising művei. Néhány értékes grafikai műreket is érkezik a közeli napokban Bécsből az itteni zsidó muzeum útján.

— **Pászkasütőde a zsidó temetőbe.** Moszkva. Albert Fuchs, a moszkvai zsidó hitközség éveken keresztül volt elnöke (ma, miután hitközség nincs, csupán a templom és a temető ügyeinek intézése tartozik hatáskörébe), nyilatkozatot adott a Zsidó Távirati Iroda tudósítójának, amelyben megcáfolta azokat a külföldön elterjedt híreket, mintha a kormány betiltotta volna ebben az évben a pészachi pászka sütését. Privát sütődék természetesen nem fognak pászkát sütni, miután senki sem akar olyasmivel foglalkozni, aminek valamilyen kapcsolata is van a vallással. A szövetkezetek s az állami sütődék szintén nem fognak pászkát sütni. A vallásos zsidó lakosság pászkaellátása egyedül és kizárólag a zsidó imaházak vezetőségének a feladata. A moszkvai templomvezetőség az új zsidó temetőben, amely 15 kilométernyi távolságban van Moszkvától, állított fel egy modern gépekkel felszerelt sütődét, amelynek módjában lesz mindazon zsidó családokat pászkával ellátni, akik meg akarják ünnepelni a pészachot. Lisztet a piacokon is be lehet szerezni, sajnos, azonban a moszkvai zsidóság nagy részének nem áll módjában a liszt árát megfizetni. A Torgsin (állami raktár) csak külföldi valuta ellenében ad lisztet, amit viszont a belföldi zsidók nem tudnak beszerezni. A külföldön élő zsidóknak, akiknek rokonai Oroszországban laknak, kell segítséget nyújtaniok hozzátartozóinak.

Takarításra

festék-, lack- és kefeárut valamint a világhírű „Express” poloskairtót és „Express” Magasfényt, mely butorát újjá varázsolja; legolcsóbban csak

STERN.S.ENDRE

kefegyáros és festéknagykereskedőnél szerezheti be

ORADEA

Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10

Telefon 378

Telefon 378

— **Japán verseny Palesztinában.** Jeruzsálem. A japán kereskedelmi verseny különösen a textiliparban érezhetően jelentékenyen a halászat. Az igen alacsony japán textilipar árai elsősorban Egyiptom és Szíria határait nyitották meg, míg Palesztinában a legutóbbi időkig nem érezték a japán dumping káros befolyását. Rövid idő óta azonban a textil-termékek ára állandóan esik, amely különösképpen az angol és olasz importot érinti súlyosan, de a palesztinai textilipar is szenved miatta.

— **Malmának leégése okozta halálát egy székelyhídi malomtulajdonosnak.** Sulyos csapás érte Székelyhíd zsidóságát Stern Henrik malomtulajdonos elhunytával. A sulyos csapás közvetlen oka, hogy Stern Henriknek a közelmúltban égett le sok millió értékű malma, amely a biztosítás hiánya folytán egyidejűleg anyagi összeomlást is jelentett. Az elhunyt 54 éves kora dacára, soha nem betegeskedett és a nagy anyagi veszteség okozta fájdalmas csapás roppantotta össze a tíz gyermekkel rendelkező apát, akinek háza küszöbét egyellen szegény ember sem hagyta el üres kézzel. Temetésén nemcsak Székelyhid de a környék egész zsidósága és a keresztyén társadalom minden rélege résztvett, hogy az általános közszerelemnek örvendő embert utolsó útjára kísérje. Ravatalánál Rosner Juda főrabbi mondott szívbemarkoló gyászbeszédet, míg a chewra nevében We nberger Armin bucsuztatta el Székelyhid és vidéke zsidóságának nagy halottját.

— **Egy egyiptomi tudós a zsidók és arabok történelméről.** Kairó. Élénk feltűnést keltett egy tudományos, mint politikai körökben a kairói egyetem egyik professzorának, Dr. Ali El Enani tanárnak, aki a székita filologia tanszékét vezeti, előadása, a zsidók és arabok történelméről. Az előadást amelynek címe „Zsidók és Arabok” meghallgatta az egyiptomi közoktatásügyi miniszter is. Prof. Ali El Enani többek között a következőket mondotta: „Minden nép büszkeséggel tekint vissza múltjára. Mi székítünk is tudomásul kell veyük, hogy a zsidókkal szoros rokonságban vagyunk. Erős meggyőződés, hogy ha úgy az arabokat, mint a zsidókat eltölti annak a gondolatnak igazsága, hogy multjuknál fogva egyívű tartoznak, akkor ez mindkét népek előnyére fog szolgálni.” A professor ezután kimutatta az arab és zsidó nyelvi, irodalmi, filozófiai és vallási rokonságot is. A Korán-törvényei között számos olyan tételt találhatunk — mondotta — amely a Tórából vette eredetét. Az arab filozófában még ma is megtaláljuk Rambam és Ibn Gabirols hatását. A zsidók voltak azok, akik terjesztették az arab kultúrát és elsőként fordították le görög és latin nyelvre az arab kulturmunkákat. A minden tekintetben érdekes előadást a sajtó is kommentálja.

— **Örökbe fogadna** jól szituált valóságos zsidó házaspár egy 1-2 éves, szép egészséges szülőik gyermekét. Ajánlatokat „Barna gyermek” jellegre a kiadóhivatal továbbít. Lehetőleg fényképes ajánlatokat kérünk.

Ékszer készítését, alakítását, javítását és drágakőfoglalást szakszerűen olcsón csakis

FRIEDMANN H.

ékszerésznel Széchenyi-tér 1

Vidékieknek is legpontosabb kiszolgálás!

— **„Aufgang.”** In kurze erscheint das erste und einzige illustrierte, jiddische Monatsjournal in Rumänien „Aufgang” unter der Redaktion von J. D. Israel. Das Organ wird sich mit Fragen befassen, welche Literatur, Kunst, Theater, Wissenschaft und sonstige, geistige Aktualitätsprobleme betreffen. Die bedeutendsten jiddischen Publizisten, Schriftsteller und Kritiker des In- und Auslandes werden an dieser Zeitschrift ständig mitarbeiten. Abonnements: halbjährig fürs Ausland 75 cts, Einzelnummer 12 cts. Adresse: Redaktion „Aufgang,” Sighet-Maramures, Strada Ilie Maris 48. (Rumänien).

— **Dr. Hertz, az angol birodalom országos főrabbiának jubeluma.** London. Dr. Josef Hermann Hertz főrabbi a napokban ünnepelte 20 éves jubeliumát az országos főrabbi-i minőségében Dr. Hertz főrabbi 1872-ben a mai Csehszlovákia területén született, majd egész ifjkorában az Egyesült Államokban vándorolt ki, ahol megszerezte a rabbikepesítést. Röviddel ezután Johannesburgban (Délafrikába) telepedett le, ahol megszervezte a zsidó hitközségek képviselőt és, mint a filozófia tanára a „Transvaal University College”-ben is előadásokat tartott, 1913-ban választották az angol birodalom főrabbiának, az elhunyt Dr. Hermann Adler főrabbi helyére. A Balfour deklaráció létrejöttében is nagy szerepet játszott Dr. Hertz főrabbi, aki kiváló szónok és író. Számos alapvető munkája jelent meg a zsidóságról. Az angol zsidóság vezetésének élén igen jelentős szerepet tölt be a főrabbi.

— **Hitler banditái.** Gersfeld nevű kis német faluban egyellenegy zsidó kereskedő lakik. Febr. 4-én a hitlerista párt vezetője rohamcsapatokkal együtt megrohanta a zsidó kereskedő házat és Bachrach Samut — így hívják a szerencsétlen — késszurásokkal életveszélyesen megsebzették, családját pedig véresre verték és kiűzték a faluból... Heil Hitler!

— **II. Vilmos német császár zsidó származása?** A német antiszemitizmus új műszozt talált ki. A mesztizs minéljára, mely a fehér és fekete faj keveredését jelenti, azokat a félvér zsidókat, akik egyik szülőőgen zsidóktól származnak „judstizseknek” nevezik. Természetesen nyitva marad az kérdés, hogy a zsidóktól való eredet hány nemzedéken keresztül vendő figyelembe. — A hitleristák pártjának könyvkiadó vállalatában mostanában jelent meg egy könyv, amely Vilmos császárt is ilyen judstizsnek, zsidó ivadéknak nevezi. A volt német császárt már sokszor megvádolták zsidó származással és őt székim-perátoroknak nevezték. Most azonban ennek a származásnak intím részleteit is felfedik, amennyiben a hitlerista könyv szerint az udvarnál nyit titok volt, hogy Viktória hercegnő születése, aki később Frigyes Vilmos felesége és így II. Vilmos császár anyja lett, azon a viszonyon alapszik, melyet édesanya Wolf nevű udvari orvosával folytatott. Mások szerint az anyakirálynő nem az orvos, hanem egy Brown nevű zsidó színész iránt érzett volna szimpátiát. A könyv szerint tehát Vilmos császár nem is anyyira Hohenzollern, mint inkább Judeo-Koburg és a lelki világa teljesen megfelel a félvérékének. — De nemcsak a császárról, hanem a császárnéről is kimutatják, hogy ereiben nem nélkülöz egy adag zsidó vért. Nem csoda, ha a császári pár gyermekeinek antiszemita részről gyakran teszik a szemrehányást, hogy inkább érintkeznek gazdag zsidókkal, mint ősnemesi családokkal. — Vajjon mit szől mindehhez a német trónörökös, aki buzgón agitál Hitler táborában?

PHÖNIX

Életbiztosító Társaság

ALAPITTATOTT 1882. ÉVBEN.

Teljesen befizetett alaptőke 4.000.000 osztrák schilling.

Engedélyezve Romániában 1929 január 14-én, közzétéve a Mon. Of. 13. számában 1929 január 16-án. Alapszabályok közölve Mon. Of. 45 929. Bejegyezve az ilfovi törvényszéknél 1929 január 21-én a 6. sz. cégjegyzékbe.

Központi vezérigazgatóság: WIEN.

Romániai igazgatóság: **București Bulevardul Elisabeta 10.**

ORADEAI VEZÉRKÉPVISELET:

Strada General Moșoiu (Kert-u.) 2. Telefon: 7.57.

Erdélyrészi Ellenőrző Iroda: CLUJ, Strada Nicolae Iorga No. 16.

A társaság működési területe:

Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyiptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz, Törökország.

A „Phönix” kedvezményes szerződést kötött a K. K. L. Jeruzsálemi főirodával, a különböző országok Mizrachi Központjával, legújabbán a Mizrachi Erdélyrészi Központtal, a Makkabi Világszövetséggel, a zsidóság több országos szervezetével, a Wizo zsidó nők világszövetségével, az „Aguda” Világszervezettel és még több nagy zsidó testülettel.

Vezérügynökségek:

Arad, Brașov, București, Cluj, Cernăuți, Chișinău, Medias, Oradea, Sătmăr, Sibiu, Târgu-Mureș, Timișoara.

Gyermek-, járadék- és nyugdíjbiztosítás: Legmodernebb kombinációk és méltányos díjtételek az életbiztosítás minden ágában. A vezérügynökségek díjtalanul adnak pontos kalkulációt és mindennemű felvilágosítási ügyekben.

Dr Kupfer Miksa a pódiumon

Dr Kupfer Miksa aradi orvost egész Erdély zsidó közveleménye ismeri már az utóbbi években kifejtett munkássága révén. Hirtelen lépett elő a közkeletű sorából és mindjárt tábornoki rangot adott neki a zsidóság. Mert rátermettségével, kiváló szónoki képességével és szünetes tudásával fogva ez a rang ki is jár neki. Kedvenc előadója ma a legnagyobb erdélyi városok zsidó kulturkőzönésének és mindég ünnepe amikor a pódiumra lép. A nagyváradi Zsidó Kulturkör első debütje volt egyúttal a dr Kupfer előadása. Az irodalom és az élet kölcsönhatásairól beszélt, Dr Markovits Ignác, mint a Kör helyettes elnöke nyitotta meg az ülést.

Dr Kupfer több mint egy órási előadásának méltatása nem merülhet ki abban, ha tíz sorban kivonatolva közöljük tartalmát. Az ilyen ismertetés rendszerint olyan mint egy csontváz, melyből hiányzik a hús és vér és nincsen benne élet, már pedig a dr Kupfer előadásának valójában éppen az a lélekző eleven lelkiség adta meg, amely éppen intencióinál fogva nem hangzott el, mint pusztába kiáltott szó. Mintha láthatatlan elektromos hullámokon jutott volna el a hallgatókhoz minden egyes szava. A dr Kupfer minden szepet és jót a mértéktelenül befogadó zsidó szíve volt a leadóállomás és „fogta” még az a kis „helyi adóhoz” szokott kéilámpás lelki készülék is, amely ott vibrált minden legkisebb befogadóképességű zsidó szívben is.

Történelmi háttérrel festette alá előadásának tónusát. A régi kulturákat állította szembe a zsidóval. És e szembeállításból kiült, hogy míg az óegyiptomi kulturát, a nagy gulepítő deszpoták történelmének minden nüanszával teleszívtuk magunkat, míg a régi római és ó görög alkotásokat jól ismerjük, addig a zsidó irodalmi és művészi alkotás örökérvényű és ma is alapítélekként ismert igazságait, csak autódidaktikus módszerrel kellett — sajnos — keveseknek elajátítani, mert a tömegnek irányú nevelésével sem az iskola elavult módszere sem pedig a társadalmi nevelő institúciók „elfelejtették” foglalkozni. Miért „felejtették” el? És miért ne tanuljuk meg népünk nagyszerű multját és filozófiájának, mélyről eredő irodalmának kufforásait? Amikor ez legszentebb kötelességünk önmagunkkal szemben is. Ezt pótolunk kell! — mondotta dr Kupfer. És ezt az egyszerű igazságot olyan meggyőző elokvenciával, olyan nagyszerű szónoki képességgel adta tudtára mindazoknak, akik ott szorongtak a váradi városába diszes termében, hogy számukra örökre felejthetetlen élmény jelent ez az előadás. Akiben ennyi rátermettség van arra, hogy úgy tanítson, ahogy dr Kupfer Miksa teszi, annak ugyiszólván kötelessége, hogy misszióját tovább folytassa. Bizonyára a sors azért adott neki ennyi képességet, hogy azt sokat szenvedett népe részére hasznosítsa. Dr Kupfer Miksa vezéri ígérete az erdélyi zsidóságnak, mely szépszámu zsidóság, nem dicsekedhet nagyon azal, hogy bőviben volna: a Kupfer Miksáknak.

L. Z.

— **A gabella miatt két hitközség készül Magyarlápason is.** Magyarlápasi. Ugy látszik Erdély minden részében fellángolt a rég parázsló gabellaharc. Legutóbb a magyarlápasi hitközség közgyűlésén robbantak ki súlyos ellentétek és itt is komoly szakadás fenyeget. A legutóbbi közgyűlésen a hitközség új vezetőket kellett volna választani. A zsidó lakosság tekintélyes részét képviselő iparos egyesület a gabella leszállítását kérte napirendre tűzni, amit az elnök kerekén megtagadott. Erre az iparosegyletiek testületileg kivonultak a gyűlésről. Annak ellenére, hogy a megmaradt csekélyszámu hívővel határozatképtelen volt a gyűlés, a választást mégis megtartották és elnöknek Idel Adolfot választották ki. — Az iparosegylet tagjai azonban érvénytelennek minősítették a választást és nem ismerték el az új vezetőséget. Még aznap gyűlést hívtak össze. Megállapították, hogy a népes teremben a hitközség kétharmad része van jelen és határozatképesek. Nyomban átalakultak választógyűléssé és hitközségi elnöknek a hetven éves Lóger Józsefet

Influenzától

megóvja

a

fertőtlenítő

Szent László

toaleltszappan

Megnyílt! Erdély és Bánát legnagyobb posztógyári lerakat olcsó tavaszi szövet-vására

Férfiöltöny, felöltő, nadrág, nőikabát és costum, kék és fekete anyagok legdivatosabb, legjobb és legnagyobb választékban

Deutsch Posztóáruház,

Oradea, Strada Avram Iancu (Kossuth-utca) 1. Fekete Sas-palota. — **Cimre figyelni!!**

proklamálták. — Ezzel kitért a nyílt ellenségeskedés Magyarlápason is. Ebben a pillanatban két hitközség működik és egyik sem ismeri el a másikat. A gabella-ügy ezzel új állomásához érkezett.

— **Új mizrachai chalucatelepek Erdélyben.** Régi óhaja ment teljesülésbe az erdélyrészi Brit Hanoar Hamizrachinak, amikor egy évvel ezelőtt — a legnagyobb nehézségek közepette — egy önálló mizrachista chalucenevelő és kiképző telepet állított fel Szigeten. A mizrachai szervezet ezen vállalkozása a Tórához és tradícióhoz hű ifjúságtól határtalan szeretettel és lelkesedéssel lett felkarolva. Ez a szervezet erős akaratával minden nehézséget le tudott gyűrni és nehéz áldozatok árán sikerült már is tekintélyes számú chalucot mezőgazdasági és ipari kiképzésben részesíteni. És a szigeti hácsara-telepen kiképzett chalucoknak már a második csoportja vett búcsút az ittmaradó testvéreiktől az al a reménnyel, hogy a legrövidebb időn belül mindnyájan találkozni fognak a szentföldön. Az elmúlt héten Izrael Albertnek, a Mizrachai országos chaluc-bizottság elnökének Marosvásárhelyen sikerült újabban előnyös szerződést kötnie Undra Lajos megyesfalvi nagybirtokossal, ahol 100 holdas mintagazdaságon 33 chaluc és elkülönítve 7 chaluca fog kiképzést nyerni a mezőgazdaság minden ágában. A konyhakertészetet bulgár kertészek fogják irányítani. A Mizrachai szervezet nagy sikernek könyvelheti el a szellemi hácsaráh kérdésében elért eredményeket, amikor dr Rosenfeld Salamon, a Mizrachai régi harcosa, a város elit társadalmának színe-javával karöltve elvállalta ezen fontos szervnek az irányítását. — A marosvásárhelyi telepen kívül még a következő helyeken állt fel az idén hácsará telepeket a Mizrachai: Clujon, Szigeten, Bánfyhunyadon és Borsán. A mizrachista chaluc és chaluca számára speciális adottságok vannak. Nekik harcolniuk kell, hogy az, ami a zsidóságnak a legszentebb, ne legyen az lábbal taposva. **Harcolniuk kell, hogy a Tóra és tradíció tiszteletbentartásával, nem karddal, nem fegyverrel szerzzék vissza a zsidók országát, hanem igazi zsidó morállal, munkával és önfeláldozással hódítsák vissza a szentföldet.**

— A marosvásárhelyi hácsará szellemi vezetését és irányítását, valamint felügyeletét egy, a vásárhelyi zsidó társadalomban is vezető szerepet játszó férfiakból, orvosokból és a nőegyletek delegátusaiból álló bizottság vette a kezébe.

— **Strauss Náthán fia a Keren Kajemethnek ajándékozta az atya által vásárolt palesztinai értékes földeket.** Newyork. A nemrégiben elhunyt nagy zsidó fillantrop Strauss Náthánnak fia értesítette a newyorki K. K. L. t., hogy az atya által a szentföldön vásárolt nagyértékű két darab földet a Keren Kajemeth Lejzraelnek adományozza. Az egyike ezen földnek a Kotél Máarávínál, a másik pedig Ráchel sírjánál van. Bejelentette egyidejűleg, hogy atyjának nemes intenciója szerint tovább folytatja a palesztinai építőmunka érdekében tevékenységét.

Pályázat

A sebisi kong. izr. hitközség pályázatot hirdet egy kántor-metsző hitoktató állásra. Pályázhatnak fenti képesítéssel rendelkező lehetőleg nőilen, vagy kis családú emberek. Fizetés megegyezés szerint. Utazási költségek csak csak meghívottaknak térítetik meg. A pályázók Seiner Samu izr. hitközségi elnök Sebiş címére adták be március hó 15-ig pályázataikat.

A Sebişi Kong. Izr. Hitközség.

— **A zsidókórház purimi akciója a zsidó tanulóifjúság körében.** A kolozsvári zsidókórház vezetője köriratban fordult az összes zsidó iskolákhoz, rabbikhoz, hitoktatókhoz, valamint a hitközségek vezetőihez, hogy az ország összes zsidó vallású növendékeit, elemi iskolásokat és középiskolásokat, leányokat és fiukat, bármily jellegű iskolába is járnak, szólítsák fel, hogy a kórház javára évente Purimkor 5 lejt adományozzanak. A vagyonostól sem kérnek többet, mert senkit sem akarnak ezzel megterhelni, hanem alkalmat akarnak adni a kicsinyeknek és egyes helyeken a felnőtteknek is, hogy ezzel a csekélységgel rójják a szeretet adóját beteg testvéreikkel szemben. Az akció sikere, mely a zsidó kórházat abba a helyzetbe juttathatja, hogy fontos munkáját nagyobb mértékben gyakorolhassa, hiszen évente öt lejt igazán mindenki adományozhat. A fontos az, hogy az ifjúság és a hitközségek vezetői megtegyék azt, amit a zsidóság fölöttik propaganda és felvilágosítás terén kér, amiben igazán nem szabad kételkedni. A körlevelek, a hozzátartozó 5-5 lejes nyugtákkal, melyek izléses formában vannak kiállítva, ma mentek szét az iskolákhoz, illetve, ahol iskolák nincsenek, ott a hitközségekhez és rabbikhoz. A Kórházegyesület eddigi nagyszabású jótékonyági munkájára hivatkozva hiszi, hogy egyetlen testület sem akad, amely ezt az áldozatot, illetve az összegyűjtés kis fáradságát megtagadhatná a szegény betegekért. A purimi akció révén országosan összegyűlt összegeket a kórház együttesen kezeli külön alapítványképp, melynek jövedelméből elsősorban azok részesednek kórházi kezelésben, akiknek munkája az alapítványt létrehozta, illetve növeli. Hasonló akciót kellene megindítani a váradi zsidó kórháznak is a maga rayonjában, mely bizonnyára kellő viszhangra találna.

— **A huszti főrabbi tanítványainak szövetsége.** Huszt Duschinsky huszti főrabbinak a szentföldre való távozása, az évtizedek óta a jesivájában tanult tanítványokat ama elhatározásra bírta, hogy azon szeretetteljes kapcsolatot, amely a kiváló tudós rabbihoz őket kötötte, továbbra is fenntartsák és ápolják. Ezért ezton is felhívást intéztek mindazon tanítványokhoz, akik a világhírű nagy gáon ránti szeretetteljes tiszteletüknek továbbra is kifejezést akarnak adni, csatlakozzanak ama egyesülethez, amely mindazon tanítványokat és tiszteletöket egyesíteni akarja, akik a nagytudású főrabbiaval továbbra is a kapcsolat fennmaradását kívánják ápolni. Felhívja a tanítványok szervezete mindazokat, akik eme szervezéshez csatlakozni kívánnak, hogy címüket közöljék *Ejraim Kaiser Bratislava Ursulinengasse 10* utján. A tanítványok egyesülése úgy tervezi, hogy huszti rabbi Palesztinába való végleges elutazása előtt egy összejövetelt rendez és így a főrabbi engedélyével, ezen nemes egyesülés még elutazása előtt megalakulhatna. A szervezés élén a szlovákiai orthodox zsidóság következő prominens vezetői állanak: Kämpfner Arnold (Bratislava), Juda Grünwal (Bratislava), Krausz Ferdinand (Presov), Kohn Rafael (Nové Zamky).

— **Tisztujtás a resicai zsidó hitközségben.** Most ejtették meg Resicabányán rendkívül nagy érdeklődés kíséretében az ideai hitközségi választásokat. Lebovits Mór hitközségi elnök vezetése mellett. A tisztujtó közgyűlés egyhangú lelkesedéssel újból Lebovits Mórri választotta meg a hitközség elnökévé s ugyancsak egyhangú választással ment végbe a többi hitközségi tisztségek betöltése is. Hitközségi alelnök lett Engel F., templomgondnokok Golustein Ernő és Orosz Pál, hitközségi titkár Marosi Ármin, pénztárnok Schimmerling I., ellenőr Adler Oszkár, hitközségi ügyész Dezső Hugó dr. A hitközségi választmány tagjai Andor E., Berg Henrik, Deutsch Ignác, Fischer Dezső, Klein Alfréd, Klein Béla, Klein Jenő, Lederer D., Schirf Ignác, Sinaia I., Schwartz Sándor és Spitzer Vilmos lettek.

Egy világ az egész város
Nincsen többé osztályharc
Bár utjuk aszfaltos, vagy sáros
Derült, fényes minden arc.
Ledőltek a válaszfalak
Senkit sem ér ma már gáncs
Mert, ki Deutschnál szövetet vesz
Mind csinos és elegáns.

SCHERG VILMOS ÉS TÁRSAI R. T.

Brassói posztó- és divatárugyarak
összes gyártmányai

DEUTSCH POSZTÓÁRUHÁZ-ban

Str. A. Iancu (Kossuth ucca) 1. Sas-palota
beszerezhetők.

RÖVID HIREK

JERUZSÁLEM. A Sajnronim főpapjának elhunytával nagy vita fejlődött ki, hogy a megüresedett főpapi állást ki töltsen be. Schem polgármesternek hosszas fáradozásai után sikerült csak a békét helyreállítani azzal, hogy az új főpappnak az elhunyt testvérének fiát Maclach ben Pinhaszt választották meg. — A Histadruth munkásszervezet irányítása mellett megalakult a „Nir” mezőgazdasági intézet, melynek célja, hogy a bevándorolt munkásokat egyéni kiserítőkhoz juttassa. Ezt egy évi el, hogy takarékpénztárt alapít és amidőn az egyes munkások 60 font takarékpénzzel rendelkeznek, földparcellát bocsájt rendelkezésükre. — A palesztinai kereskedelmi kamara részt fog venni a nyáron megtartandó csikágói világtaláltsáson. Több iparos részt vesz árujával a kiállításban. — Decemberben 1268 zsidó vándorolt be Palesztinába, ezek közül 66-an nagyobb tőkével.

RÓMA. A „La Tribuna” című olaszországi lap vezércikkben ünnepli Arturo Loria fiatal költőt, aki a legjobb irodalmi műre kiűzött díját megnyerte a folyó evre. Loria zsidó ember.

KRAKKÓ. S. M. Lazar héber író Krakóban 71 éves korában meghalt. Hajsáa prófétáról írott könyvében bibliamagyarásokat írt. Hosszu időn keresztül megjelentette a Hamiczpo című héber hetilapot, amely a háboruból megszűnt. Azóta különböző folyóiratokban dolgozott.

HAMBURG. A német zsidó lapok felujtják Hirsch hamburgi főrabbi emlékét a centennáriuma (születése századik évfordulója) alkalmából Hirsch tudvalevőleg a magyarországi Tiszabón született, majd Óbudán működött, innen Prágába, később Hamburgba került.

CHARBIN. Három orosz bandita Sinowi Rosin itteni zsidó kereskedőt nyílt uccán el akarta rabolni, csak ügyes védekezése után menekült meg. A múlt évi Jomkipurkor elrabolt fiát az ázsiai transzport társaság elnökének, Jchak Scherint 50.000 dollár váltságdíj ellenében szabadon bocsátották. Egész idő alatt földalatti lyukban tartották, ahol esontvázzá fogyott és ahol szinte megvakult.

BERLIN. A napokban hunyt el 55 éves korában dr. Karl Becker tanár, volt porosz kultuszminiszter, aki több zsidó intézmény élén állott és lelkes híve volt a cionizmusnak. — Az elmúlt héten 82 éves korában elhunyt a legnépszerűbb zsidó írószobrász, Karl Fishtenberg, akinek már Vilmos császár előtt is nagy tekintélye volt.

BÉCS. Ausztriában megalakult a hitközségek szövetsége. 36 hitközség közül 26 belépett a szövetségbe — Az ausztriai cionizmus egyik megteremtője, Löbl Taubes, a napokban töltötte be 70 ik életévét, amelyet a bécsi zsidóság ünnepélyes kezelek között ült meg.

LEMBERG. Galiciában megint 3 zsidóellenes támadás volt, ahol falusi parasztok támadtak meg zsidókat.

BUDAPEST. A közelmúltban meghalt báró Hatvany Béla, aki a magyar főrendiház tagja volt. Egész életén keresztül ténykedésével a zsidóság-hoz való tartozandóságát igazolta és ezt gyakran tüntetőleg kidomborítani is igyekezett. Temetésén, amely zsidó rítus szerint folyt le, részt vettek a parlamenti és gazdasági közélet kiválóságai.

PRÁGA. A cseh sajtó jelentése szerint a hadseregben lévő 2797 analfabéta katona közül hétszázalék zsidó. A csehszlovák zsidó sajtó azonban ezt teljes képtelenségnek tartja, mert nem lehetséges, hogy ilyen magas százalékban lennének a katonák között zsidó analfabéták. Legvalószínűbb az, hogy azon zsidó katonákat, akik csak jidistül tudnak írni és olvasni — analfabétának számítják. — A „Lidové Noviny” éles kritika tárgyává teszi a csehszlovákiai somérszervezeteket, amelyek a hosszú évek során nem produkáltak semmi lényegeset — Csehország zsidó lakossága az 1880-as népszámlálás óta 94.522 lélekről 76.301-re csökkent.

POZSONY. A kormány 10.000 cseh koronával támogatja a pozsonyi zsidó kórházat.

MUNKÁCS. Rochovban egy Perl Farkas nevű zsidó leány az elmúlt pénteken a Tiszába ugrott. Sikerült egy parasztnembernek a leányt kimenteni, azonban a lapota válságos. Az elkeseredett lépésre az adott okot, hogy a leányka mostoha anyjával nem tudott egyezni.

NEW YORK. Az elmúlt héten jelent meg héber nyelven a 4 ik száma egy orvosi szakfolyóiratnak, „Hárofe Háivrit” cím alatt. — Az Einstein-banketten, amely március 15 én lesz megtartva New Yorkban, Einstein tisztelői 100.000 dollárt bocsájtanak a nagy tudós rendelkezésére, hogy belátása szerint szabadon rendelkezzen vele a héber egyetlen és más zsidó intézmények kiépítése céljaira, amelynek munkálataiban neki is részt kell vennie. — Lord Marli, az angol lordokházának alelnöke, jelenleg Amerikában tartózkodik, ahol egy gyűlés keretében részt vesz az ORT-nek ama akciójában, amely egy félmillió dollárt hoz fel az egész világ szegény zsidói számára.

MOZI

Városi Színház Mozgó

Szerda—Csütörtök: Szegény leányt nem lehet elvenni. Renata Müller legkedvesebb filmje.

Teatrul HEYMAN szinkór

Katinka, hol járál az éjjel? Jeanette Gaynor és Charles Forrell szenzációs nagy filme Jön Anny Ondra Miss Akrobát.

— Antiszemita mozgalom Manchesterben. Manchester A közelmúltban a manchesteri zsidó vezetők gyűlésével tiltakozó gyűlés folyt le, amelyen állásfoglaltak az utóbbi időben megismétlődő antiszemita megmozdulások ellen. Van ugyanis Manchesterben egy kis antiszemita csoport, amely épen annyira hangos mint amilyen jelentéktelen. Ez nem akadályozza azonban meg őket abban, hogy egyes zsidó családok házáinak, valamint a Talmud Tóra, és a talmud-kollegium ablakait be ne zuzzák. Az antiszemita csoport elárastotta Manchester apró kis rőpcédulákkal, amelyen ez a szöveg olvasható: „Le zsidókkal! Pusztuljanak a zsidók!” Ilyen cédulákat ragasztottak majdnem minden zsidó ház ablakára, így többek között Nathan Laszky, a manchesteri zsidó hitközségi elnök házára is. A tiltakozó gyűlés a legerélyesebb harcot határozta el a zavargásra uszító antiszemita csoport ellen. A manchesteri napisajtó élénken pertraktálja a nagygyűlés lefolyását és a maga részéről is elítéli az antiszemita csoport lázításait.

— Esőért könyörögnek Palesztinánál. Röviddel ezelőtt megírtuk, hogy Palesztinában az állandó szárazság súlyos károkat okoz a mezőgazdaságban. A kormány már eddig is 36 ezer font kölc önt nyújtott a földművelésnek, hogy a szárazság folytán szenvedett súlyos kárjaik közepette támogatást nyújtsanak számukra. — Az elmúlt héten a siralomfalnál imádkozták az esőzések megindulása érdekében.

— Orvosi rendelőnek alkalmas és jelenleg is annak használt külön bejárattal és előszobával ellátott 2 parkettes komfortos és balkonnal rendelkező uccal szoba, a város központjában f. év május hó 1-re kiadó. Értekezhetni a kiadóhivatalban (Színház-u. 4. l. em.).

— Jelenleg katonai szolgálatot teljesítő, zsidó fiatalember házasság céljából intelligens leány ismeretségi keresi, aki megfelelő hozomány felett rendelkezik. Legtöbb fénypékes leveleket kérek. Ajánlatokat „Diszkret” jellegre a kiadóba kérek.

— Napsütéses, elegánsan bútorolt s oba kiadó. Dr. Kohányi Re sőnél, Ullmann palota, Nagypiac-tér 11. félmelet.

Primăria Municipiului Oradea, Serviciul Economic No. ad. 40230/1932.

Publicațiune

Primăria Municipiului Oradea, în conformitate cu hotărârea Delegației Consiliului Municipiului cu No. 40230/1932 din 17 Februarie 1933, aduce din nou la cunoștință generală, că în ziua de 4 Martie 1933, la Serviciul Economic al Primăriei Etaj I, camera No. 28 între orele 10—12 a. m. se va ține concurs de oferte în conformitate cu dispozițiunile art. 88—110 din Legea Contabilității Publice, a Regulamentului Oficiului Central de licitații și norme publicate în Monitorul Oficial No. 127 din 4 Iunie 1931, pentru darea în chirie a localului de restaurant și locuinței cu toate accesoriile, numit cărciuma „Szules” din Oborul de cai fost închiriat de către Krausz Coloman.

Edificiul amintit se va da în chirie pe timp de 3 ani, cu începere dela data adjudecării, în mod provizor.

Oferte se vor înainta până în ziua de 4 Martie 1933, ora 12 a. m. la Serviciul Economic.

Se vor primi numai oferte închise, sigilate și însoțite de un vadiu de 5% din suma oferită ca chirie pe un an.

Condițiunile de închiriere se pot vedea la Serviciul Economic al Primăriei, în orele oficiale unde vor putea fi primite și informațiunile necesare.

Oradea, la 20 Februarie 1933.

p. Primar:
A. Crăciun

Secretar-General:
Fildan

Művész perzsaszönyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient” Szövőművészeti Iskola

Oradea, Str. Episcopului Ciorogariu No. 17. Vidéki rendelések utánvétel gyorsan és pontosan eszközöltenek.

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Az értelem

Rabbi Fürst, a gyöngyösi rabbi egy alkalommal Pestre utazott, de utközben eltörte a lábát. A közeli Dima községbe szállították, ahol a rabbi megjegyezte: — „A gyöngyösi rabbi úgy látszik nem mondta el a kellő áhitattal az uti imát”.

— Gondoljátok e, s ólott erre a mély fájdalomban szenvedő Fürst rabbi, hogy az Örökkévaló minden imát meghallgat? Ime itt vagyok ti, akik napjában háromszor imádkoztok az Urhoz és kértek tőle értelmet és belátást. No és talán meghallgatott e benneketek az Ur?

Hány éves volt Matuzsálem?

A bibliai Matuzsálem, mint ismeretes 969 esztendői ért meg. Az angol tudósok azonban most kiderítették, hogy abban az időben egy hold-hónapot számítottak egy teljes évnek és csak így számítottak 969 évet össze Matuzsálem életében. Ebben a megvilágításban természetesen egész másképp tűnik Matuzsálem életkora. Mindössze talán 70 évet lehet nagy keservesen összehozni, ami már nem olyan csodálatos. Azonban ha elfogadjuk az angol tudósok fejtegetéseit, akkor rövidesen az is kitűnik, hogy a 100 éves Ábrám Izsák születése alkalmával ezüsthaju öreg aggyastján léteire, mond és ird, mindössze 8 éves volt.

Az ajánlólevél

Amidőn Dr. Bloch még országgyűlési képviselő volt, elment hozzá egy galíciai zsidó, hogy adjon számára egy ajánlólevelet a pénzügyminiszterhez. Bloch tudni akarta, hogy micébol van szüksége a zsidónak az ajánlólevélre, de ez nem akart részletesebb felvilágosítást adni: — „Őn adjon csak nekem a miniszterhez egy ajánlólevelet, ő tudja már mit kell tenni”.

A szellemes Bloch erre a következőket írta: — „Ezen sorok átadója egy szegény galíciai zsidó, kéri Önt, én nem tudom mire, de tegye meg neki, mert Őn már tudja mit kell tenni”.

Az ajánlólevél természetesen nem elvesztette el hatását: A zsidó visszakapta a trafik en edélyét.

A zsidó orr

Az ismert zsidó héber író, Mose Leib Lilienblum-ot egy izben megkérdezték, hogy miért hosszú a zsidóknak az orra?

— Ez onnan van, felelte Lilienblum, mert Mozes a zsidó népet 40 évig vezette az orruknál fogva.

Négy féle zsidó

Egy orthodox rabbi mondotta egy izben: — Négyféle tulajdonságú zsidók vannak.

1. Zsidók, akik naponta járnak a templomban
2. Zsidók, akik szombalon és ünnepnapokon keresik fel a templomot.
3. Zsidók, akik csak az engesztelőnapon jelennek meg a templomban.
4. Zsidók, akik a zsidó temetőben lesznek eltemetve.

Goldmann Bernát

orth kóser vendéglője

Prága

II. Truhlarska 10 II. emelet.

A legnevesebb szlovákiai orth. rabbik hechserével

V. GROSZMANN

orth. כשר vendéglője

BUCUREȘTI

Calea Victoriei 18

II emelet. Szemben a rendőrprefektúrával
3 fogásos menü 40 lei.